

Методичні акценти від проф. Катерини Крутій щодо організації дистантної освіти дошкільників

До мене звертаються практики із запитаннями щодо організації навчальної діяльності дітей передшкільного віку в умовах карантину. Я збрала до купи майже всі запитання і спробувала на них відповісти в цьому дописі.

Який зміст вкладаємо в поняття «дистантна освіта» та «дистанційне навчання дошкільнят»?

Я розводжу ці два поняття.

Треба чітко визначитись, що **дистантна освіта** – це той контент, який надається педагогом і закладом дошкільної освіти для батьків своїх вихованців.

Я повністю погоджують з позицією МОН України щодо рекомендації готувати матеріали для роботи з батьками (презентації, рекомендації щодо організації розпорядку дня та освітньої діяльності дітей) та підтримувати зв'язок із батьками, допомогти їм організувати найкращий “садочок” у себе вдома.

Є сенс звернутись до змісту статті 8 Закону України «Про дошкільну освіту» про роль сім'ї у дошкільній освіті, а саме:

«1. Сім'я зобов'язана сприяти здобуттю дитиною освіти у дошкільних та інших навчальних закладах або забезпечити дошкільну освіту в сім'ї відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти.

2. Відвідування дитиною закладу дошкільної освіти не звільняє сім'ю від обов'язку виховувати, розвивати і навчати її в родинному колі.

3. Батьки або особи, які їх замінюють, несуть відповідальність перед суспільством і державою за розвиток, виховання і навчання дітей, а також збереження їх життя, здоров'я, людської гідності».

Отже, батьки, як суб'єкти освітнього процесу, несуть відповідальність за здобуття дошкільної освіти власною дитиною.

Дистанційне навчання — це сукупність сучасних технологій, що забезпечують доставку інформації в інтерактивному режимі за допомогою використання ІКТ (інформаційно-комунікаційних технологій).

Зауважу, що інформація надається батькам (!), а вони вирішують у який зручний час для них і дитини цю інформацію (аудіо-, відео-, тексти казок, віршів, приклади організації дитячого експериментування, ігрової, зображувальної та інших видів діяльності дітей раннього і передшкільного віку) запропонують власній дитині, ураховуючи її психофізіологічний та емоційний стан.

Для всіх, кого цікавлять дослідження (опубліковано в лютому 2020) щодо впливу цифрових технологій на дітей, раджу познайомитись із висновками науковців.

Стаття «Digital media: Promoting healthy screen use in school-aged children and adolescents» має 108 (!) проаналізованих посилань автора. Ця інформація для тих, хто ще не розуміє чим може закінчиться неправильно організоване дистанційне навчання для здоров'я не тільки школярів, старших дошкільників, але й малюків - трирічок! Треба почати контролювати свою педагогічну завзятість у кількості матеріалів, які надсилаються дітям. Не треба перебирати на себе відповідальність батьків за освіту власних дітей. Порадити батькам, порекомендувати - це одне, а саджати всіх членів сім'ї до екрану на годину, це - зовсім інше...

Повний текст статті тут:

<https://www.cps.ca/en/documents/position/digital-media>

На мою думку, формат онлайн-занять не відповідає віковим особливостям дошкільнят

У більшості випадків наша педагогічна завзятість та методичний свербіж - «усе та відразу» - більше заважає, ніж дає можливість отримати дитині інформацію. Як правило, це дві крайнощі: або аніматорство («а щоб дитині було не нудно та весело»), або менторство («треба навчати, розвивати, формувати та виховувати» і все це одночасно).

У класичному розумінні такий формат підходить тільки зі старшого дошкільного віку.

На мій погляд, не маючи професійно захищених систем передачі фото, *не треба вимагати від батьків їх надсилати*. Це можливо, якщо є письмова домовленість між батьками і закладом дошкільної освіти. Але перед тим, як просити батьків надіслати фото виконаної роботи, слід самій собі відповісти на запитання: «А навіщо мені ці фото? Що я хочу для себе з'ясувати? Яка подальша доля цих світлин?». Якщо є чітка відповідь, можливо і є сенс отримати фото. Але це не може бути постійним фактом.

<http://ukrdeti.com/>

Якою має бути Зустріч як форма спілкування вихователя, дітей і батьків?

Я б почала використовувати інший формат і назву – «Зустріч». Зустріч – це зближення з ким-, або чим-небудь, наперед домовлене побачення, але це ще й підготовлений заздалегідь прийом. Якщо ми почнемо вводити в лексикон термін «Зустріч», пройде зовсім небагато часу і вихователі, діти та батьки почнуть і говорити, і **чекати саме Зустрічі**, а не заняття. А це принципово різні речі!

Передусім треба заздалегідь підготувати всі матеріали до Зустрічі. Бажано, щоб декілька речей (предмети, іграшки, книжка тощо) уже були в полі зору дітей.

Уявіть, що ви і діти нібито прийшли до театру. А в театр приходять ошатно одягненими і з гарним настроєм! Ще закрито лаштунки, але вже хочеться знати, а що там, за ними, у залі тихесенько грає спокійна музика, діти (глядачі) зручно вмощуються в своїх кріселках.

Починається *етап первинного сприйняття* – відчуття близької таємниці збуджує, притягує, підштовхує дітей до пошуків довкола елементів недостатньої інформації (що зараз буде? як це буде? чого очікувати?). Інформація дитиною (і батьками теж) свідомо або підсвідомо нібито черпається / зчитується з інформаційного поля місця, де знаходиться вихователь. Тому бажано використовувати на задньому плані функцію «розмитий фон» (цей етап до 2 хвилин – декодування інформації).

Лаштунки відкриваються, починається наступний *етап – сприйняття педагога* – вступний монолог дорослого (до 2 хв.) задає стиль і характер спілкування, сприяє утворенню необхідної атмосфери, готує освітню ситуацію і вводить до неї (Крутій К.Л. стаття в журналі “Дошкільне виховання”. – 2016. – №9. – С. 6-10).

Якщо сучасне заняття – це, по суті, *квінтесенція того матеріалу*, який вихователь пропонував дітям упродовж певного проміжку часу, результат, тематичний підсумок тощо, то **освітня ситуація** дає змогу врахувати інтереси дітей, дозувати інформацію чи завдання, розвести в часі змістове наповнення.

У вільному режимі під час зустрічі діти переходять від статусу «глядач» і «споживач» до значно ціннішого – «учасник освітнього процесу». Бажано активно підключати ще одного учасника освітнього процесу – батьків.

На цьому етапі зустрічі маємо забезпечити розуміння дітьми змісту їх діяльності, тобто того, чого вони можуть досягти, чого від них очікує вихователь (до 3 хв.) – *етап сприйняття умов*.

Якщо продовжити порівняння з театром – то далі відбувається «кульмінація спектаклю».

<http://ukrdeti.com/>

Вихователь презентує тему зустрічі, м'яко переходячи до *практичного етапу* (до 7 хв.). Цей етап уможливорює стимулювання проявів почуття спільності інтересів дитини та дорослих, колективного входження в процес навчальної діяльності (утворення «поля радості» від взаємодії).

Останнім етапом дійства на сцені буде «вихід акторів театру на поклон», тобто *підбиття підсумків зустрічі*.

Можна скористатись наведеним далі *переліком запитань*, але їх не може бути більше ніж 3-4 до фіналу зустрічі (до 3 хв.):

Що ти зробив і що ти про це думаєш?

У тебе був план роботи. Чи вийшло у тебе те, що ти задумав?

Чи задоволений ти результатом своєї роботи?

Які нові слова ти запам'ятав?

Як ти гадаєш, що мені сподобалось у твоїй відповіді? Чому?

Яке слово тебе зацікавило?

Що хотів би повторити?

Яке завдання для тебе виявилось важким? А яке легким?

Чого нового ти навчився?

Що тебе здивувало? Які нові ігри тобі сподобалися?

Пригадай, хто кому допоміг на занятті?

Що запам'яталося найбільше?

Чого на занятті тобі не хотілося робити? Чому?

Що тобі не вдалося на занятті?

Чим саме ти пишаєшся після заняття?

Перед ким ти хотів би похвалитися успіхами?

Щоразу структура заздалегідь підготовленої зустрічі може бути іншою, усе залежить від майстерності вихователя, може змінюватись залежно від ситуації спілкування з дітьми та батьками. Такі зустрічі для дітей старшого дошкільного віку можуть бути до 20 хв., але чим молодша дитина, тим коротша зустріч.

Зустріч вона і є на те зустріч, щоб була очікуваною. Тому більше ніж один раз на день немає сенсу їх проводити, на тиждень – до 5, але це необов'язково саме 5.

Якщо зустрічі проводити щодня з різними групами дітей, то не більше ніж 2 зустрічі. Для вихователя це значне психо-емоційне навантаження. А ще буде підготовка до нової зустрічі. Тому для навантаження вихователя – цього достатньо.

Слід використовувати ті платформи (вайбер, месенджер, посилання на YouTube-ролики, ZOOM тощо), які опанувала вихователька (а це – перспектива для організації майбутньої методичної роботи з кадрами після закінчення карантину). Також є необхідність погодити з батьками їхні можливості роботи з пропонованими платформами (рівень навичок, швидкість інтернету тощо).

Як спланувати роботу?

Чи можуть в цьому допомогти тематичні тижні?

Краще за все – це блоково-тематичне планування, воно розроблено, є в доступі для кожного вихователя. Можна скористатись уже готовими наробками, додати своє. Усі ці завдання мають подаватися в певній системі. Недостатньо дати посилання на безліч ресурсів.

Зауважу, що при дистанційному навчанні не можна знехтувати провідну діяльність дошкільнят – гру! Це можливо тільки за умови, коли сам вихователь сповідує цінності дитячої гри, тоді саме педагог нагадає батькам і про халабуди, і про особистий простір дитини, і про іграшки, які стимулюють до гри. У таких ситуаціях найбільш виявляються професійні якості вихователя – організація взаємодії з дітьми та батьками.

Блоково-тематичне планування можна замовити тут:

<http://xn--k1aig6f.xn--j1amh/>

Приклад блоко-тематичного планування до альтернативної програми «SNREAM-освіта, або Стежинки у Всесвіт» є у файлі до цього допису.

УВАГА! Посилання на автора та сайт обов'язкове!

<http://ukrdeti.com/>